DOI : https://doi.org/10.5281/zenodo.16918768 ମୂଳ ପ୍ରବନ୍ଧ

କଥାକାଳ ଓ କଥନକାଳ ଭିତ୍ତିରେ ସତ୍ୟପ୍ରିୟ ମହାଳିକଙ୍କ 'ଶୂନ୍ୟକାଳ'

ବେବିନା ଦାସ

ସଂକ୍ଷିପ୍ତସାର :

ସତ୍ୟପ୍ରିୟ ମହାଳିକଙ୍କ 'ଶୂନ୍ୟକାଳ' ଉପନ୍ୟାସକୁ କଥାକାଳ ଓ କଥନକାଳ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଆଲୋଚନା କଲେ ଆମେ ଦେଖିବା ଯେ, ଔପନ୍ୟାସିକ ଝାଡ଼ଖଣ୍ଡର ଏକ ବିଚ୍ଛିନ୍ନାଞ୍ଚଳ 'ଯଦୁଗଡ଼' ନାମ୍ନୀ ସ୍ଥାନକୁ ଉପନ୍ୟାସର ପୃଷ୍ଠଭୂମି ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି । ସେହି ଅଞ୍ଚଳର ଶାସକ ଏବଂ ସେଠାକାର ବାସିନ୍ଦା ଏହି ଉପନ୍ୟାସର ପାତ୍ରପାତ୍ରୀ । ଦୀର୍ଘ ଛଅଶହ ବର୍ଷର କାହାଣୀ, ଇତିହାସ, ଲୋକକଥା ଓ କିମ୍ବଦନ୍ତୀ 'ଶୂନ୍ୟକାଳ' ଉପନ୍ୟାସର ବିଷୟବସ୍ତୁ । ଏଇ ଛଅଶହ ବର୍ଷର ଅତୀତ ଇତିହାସ ୨୦୦୮ ମସିହାରେ (ପୁସ୍ତକ ଆକାରରେ) ଉପନ୍ୟାସ ରୂପ ପାଇଛି । ଔପନ୍ୟାସିକ ଯେଉଁ ସମୟର କଥା ଉପସ୍ଥାପନ କରୁଛନ୍ତି ତାହା ସେହି ଉପନ୍ୟାସର କଥାକାଳ ଏବଂ ଯେଉଁ ସମୟଖଣ୍ଡରେ ଉକ୍ତ କଥା (ବିଷୟବସ୍ତୁ)କୁ ପ୍ରଖ୍ୟାପନ କରୁଛନ୍ତି, ତାହା ସେହି ଉପନ୍ୟାସର କଥନକାଳ ।

ପ୍ରମୁଖ ଶବ୍ଦାବଳୀ :

କଥାକାଳ, କଥନକାଳ, କଥାର ଅବଧି, ଉପନ୍ୟାସର ଅବଧି ଓ କଥକ ।

ସାଂପ୍ରତିକ ଓଡ଼ିଆ କଥାସାହିତ୍ୟରେ ଏକ ବହୁଚର୍ଚ୍ଚିତ ଔପନ୍ୟାସିକ ହେଉଛନ୍ତି କଥାକାର ସତ୍ୟପ୍ରିୟ ମହାଳିକ (୧୯୬୨) । ଔପନ୍ୟାସିକଙ୍କ ଜନ୍ମ ଭଦ୍ରକ ଜିଲ୍ଲାର ନଳବାଙ୍କ ଗ୍ରାମରେ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଝାଡ଼ଖଣ୍ଡର ଏକ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟରେ ସେ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ସାହିତ୍ୟର ଅଧ୍ୟାପକ । 'ଶୂନ୍ୟକାଳ' ଉପନ୍ୟାସର ମୁଖବନ୍ଧରେ ଔପନ୍ୟାସିକ କହନ୍ତି –"ମୋର ସୌଭାଗ୍ୟ ବା ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟରୁ ମୁଁ ଏକ ବିଚ୍ଛିନ୍ନାଞ୍ଚଳରେ ଜୀବିକା ପାଇଁ ରହିଛି । ତା'ର ଲୋକ-ବାକ, ରାଜା-ମନ୍ତ୍ରୀ, ତା'ର ପାଗଳ ରାଜକୁମାରଙ୍କ ସାଂଗେ ମୁଁ ଘୂରି ବୁଲୁଛି ନଦୀପଠା, ପାହାଡ଼, ମୁଖାନାଚର ଆଖଡ଼ା, କ୍ଷେତ ଖମାର । ବେଳେବେଳେ ଚକିତ ହୋଇଛି ଓ ନିଜକୁ ନିଜେ ଆବିଷ୍କାର କରିଛି । ତା'ର ଛଅଶହ ବର୍ଷ ତଳର ଇତିହାସ ଓ ଲୋକକଥାକୁ ଅଧ୍ୟୟନ କରିଛି । ତା'ର ଲୋକସଂସ୍କୃତି, ଭାଷା ଓ ସାହିତ୍ୟର ଚର୍ଚ୍ଚା କରୁଛି ।" (ଶୂନ୍ୟକାଳ, ମୁଖବନ୍ଧ, ସତ୍ୟପ୍ରିୟ ମହାଳିକ)

ଶୂନ୍ୟକାଳ ଉପନ୍ୟାସଟି ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟ ଜଗତରେ ଏକ ଲୋକପ୍ରିୟ ଉପନ୍ୟାସ ଭାବରେ ନିଜର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ପରିଚୟ ହାସଲ କରିବା ପରେ ୨୦୦୮ ମସିହାରେ ଅଗ୍ରଦୂତ ପ୍ରକାଶନୀ, କଟକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପୁସ୍ତକ ଆକାରରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇଛି । ମୁଖାନାଚ, ଲୋକକଥା, ଇତିହାସ ଓ କିମ୍ବଦନ୍ତୀକୁ ଆଧାର କରି ଔପନ୍ୟାସିକ ଏହି ଉପନ୍ୟାସଟିର ପରିକଳ୍ପନା କରିଅଛନ୍ତି । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଉପନ୍ୟାସ ଭଳି ଉକ୍ତ ଉପନ୍ୟାସରେ ସ୍ଥାନ, କାଳ, ପାତ୍ରକୁ ଔପନ୍ୟାସିକ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଇଛନ୍ତି । 'ସ୍ଥାନ' ଭାବରେ ଔପନ୍ୟାସିକ ଚୟନ କରିଛନ୍ତି ବିଚ୍ଛିନ୍ନାଞ୍ଚଳ 'ଯାଦୁଗଡ଼' ନାମ୍ନୀ ସ୍ଥାନକୁ ।

ଏହି ପ୍ରବନ୍ଧକୁ ଅନ୍‌ଲାଇନରେ ପଢିବାପାଇଁ ପ୍ରବେଶ କରନ୍ତୁ

Quick Response Code:

Available online at : https://pracheenews.com/

DOI: https://doi.org/10.5281/zenodo.16918768

Article No - BPP00316

ଯୋଗାଯୋଗ : ବେବିନା ଦାସ, ଅଧ୍ୟାପିକା, ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା-ସାହିତ୍ୟ ବିଭାଗ, ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦ ସ୍ୱୟଂଶାସିତ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ, ଜଗତସିଂହପୁର

Email: bebinadas3030@gmail.com

ORCID ID: https://0009-0002-3880-6168

This is an open access journal, and articles are distributed under the terms of the Creative Commons Attribution Non Commercial Share Alike 4.0 License, which allows others to remix, tweak, and build upon the work non commercially, as long as appropriate credit is given and the new creations are licensed under the identical terms.

For reprints contact: *pracheepatrika@rediffmail.com*

ପ୍ରାପ୍ତି	ସମୀକ୍ଷିତ	ଗୃହୀତ	ପ୍ରକାଶିତ
୪.୦୩.୨୦୨୫	୧୧.୦୪.୨୦୨୫	୨୫.୦୫.୨୦୨୫	୧.୦୬.୨୦୨୫

ଏହି ପ୍ରବନ୍ଧକୁ କିପରି ଉଦ୍ଧୃତ କରିବେ : ଦାସ, ବେବିନା; ୨୦୨୫ । କଥାକାଳ ଓ କଥନକାଳ ଭିତ୍ତିରେ ସତ୍ୟପ୍ରିୟ ମହାଳିକଙ୍କ 'ଶୂନ୍ୟକାଳ' । ବାସ୍ତବତାର ପରିପ୍ରକାଶ ପ୍ରାଚୀ । ଭାଗ :୧୧, ସଂଖ୍ୟା : ଘ; ପୃଷ୍ଠା : ୩୨-୩୪ ।

'କାଳ' ହେଉଛି ଛଅଶହ ବର୍ଷ ତଳର ଇତିହାସ ଓ କିମ୍ବଦନ୍ତୀ ଏବଂ ପାତ୍ରମାନେ ହେଉଛନ୍ତି, ନିଜେ କଥାକାର ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଚରିତ୍ର । 'ଶୂନ୍ୟକାଳ' ଉପନ୍ୟାସରେ ଔପନ୍ୟାସିକ ସତ୍ୟପ୍ରିୟ ମହାଳିକ ସ୍ୱୟଂ କଥକ ଭୂମିକାରେ ଅବତୀର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥିବାର ପାଠକ ଦେଖିବାକୁ ପାଇବ । ଉପନ୍ୟାସର ମୁଖବନ୍ଧରେ ଔପନ୍ୟାସିକ କହିଛନ୍ତି –"ମୋର ଭୂମିକା ତ କେବଳ ବଦ୍ରିପ୍ରସାଦ ପରି କାହାଣୀ ଶୁଣେଇବା । ମୁଁ ଜାଣେନା ମୋର ଏ ଅସରନ୍ତି କାହାଣୀ କେତେବେଳେ ପାଲଟି ଯିବ ଗୋଟେ ଲମ୍ବା 'ଜୋକ୍' ବା ମୋତେ ମିଳିବ ପ୍ରାଣଦଣ୍ଡ । ମାତ୍ର ମୁଁ ଓ ମୋର ଛାଇ ଦିହେଁ ସମାନ । ଠିକ୍ ବଦ୍ରିପ୍ରସାଦ ପରି, ଠିକ୍ ତା'ର ଛାଇ ପରି । କାରଣ ମୁଁ ବି ମୁଖା ପିନ୍ଧିଥାଏ ଓ ନାଚୁଥାଏ ଚିରକାଳ ।" (ଶୂନ୍ୟକାଳ, ମୁଖବନ୍ଧ, ସତ୍ୟପ୍ରିୟ ମହାଳିକ)

ତେବେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଉପନ୍ୟାସ ପାଠକଲେ ଆମେ ଜାଣିପାରିବା ଯେ କଥକର ମୁଖା ତଳେ ଲୁଚି ରହିଥିବା ବଦ୍ରିପ୍ରସାଦ ହିଁ ସ୍ୱୟଂ ସତ୍ୟପ୍ରିୟ ମହାଳିକ । ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଚରିତ୍ର ଭାବରେ ଚନ୍ଦ୍ରଭାନୁ, ମକରଧ୍ୱଜ, ଦଣ୍ଡପାଣି, କାଣ୍ଡୁରୁ, ଭୂତନାଥ, କରିଆମୁଣ୍ଡା, ଦେବଦାସୀ, ବୀରବଲ, ଘାସିରାମ, କବୁତର ପ୍ରଭୃତି ଚରିତ୍ର ଉପନ୍ୟାସରେ ଦଣ୍ଡାୟମାନ ।

'ଶୂନ୍ୟକାଳ' ଶବ୍ଦଟି ଏକ ରାଜନୀତିଭିତ୍ତିକ ଶବ୍ଦ । ସଂସଦରେ ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସରକାରଙ୍କୁ ପ୍ରଶ୍ନ କରାଯାଇଥାଏ । ସଂସଦର ପ୍ରଥମ ଘଣ୍ଟା ପ୍ରଶ୍ନକାଳ ଏବଂ ଦ୍ୱିତୀୟ ଘଣ୍ଟା ଶୂନ୍ୟକାଳ । ଯାହାକୁ ଇଂରାଜୀରେ (Zero hour) କୁହାଯାଏ । ଶୂନ୍ୟକାଳ ଏକ ଅନୌପଚାରିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା । ଯାହା ମାଧ୍ୟମରେ ଲୋକମାନଙ୍କର ପ୍ରତିନିଧି ପ୍ରଶାସନ ଉପରେ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ରଖିଥାନ୍ତି । ଏହା ପ୍ରଶ୍ନକାଳର ଠିକ୍ ପରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଏ (ଦିନ ୧୨ଟାରୁ ୧ଟା ମଧ୍ୟରେ) । ଏହି ଶୂନ୍ୟକାଳ ପାର୍ଲିଆମେଣ୍ଟର ମୁଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଚାଲିଥାଏ । ଅନ୍ୟ ଅର୍ଥରେ ପ୍ରଶ୍ନକାଳ ପରେ ଏବଂ ଗୃହର ବିଧିବଦ୍ଧ ବ୍ୟବସ୍ଥା କାର୍ଯ୍ୟ ହେବା ପୂର୍ବର ସମୟ । ଏହି ସମୟରେ କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ନଥିବାରୁ ସଦସ୍ୟମାନେ ବା ଲୋକ ପ୍ରତିନିଧିମାନେ ବିନା ନୋଟିସ୍ ଦେଇ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରିଥାନ୍ତି । ଏହା ପ୍ରଶାସନ ଉପରେ ବ୍ୟବସ୍ଥାପିକା ନିୟନ୍ତ୍ରଣର ଏକ ଅସ୍ତ୍ର । ଏହାଦ୍ୱାରା ସାଧାରଣ ଜନତାର ପ୍ରଶ୍ନ ବ୍ୟବସ୍ଥାପିକାରେ ଉପସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥାଏ ଏବଂ ଏହାର ଦାବି ପୂରଣ ହୋଇଥାଏ ।

ଏ କଥା କହିବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଉଛି ସତ୍ୟପ୍ରିୟ ମହାଳିକଙ୍କ 'ଶୂନ୍ୟକାଳ' ଉପନ୍ୟାସଟିର ନାମକରଣ ରାଜନୀତିକ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ଆଧାର କରି ଗଢ଼ିଉଠିଛି । ବଦ୍ରିପ୍ରସାଦ ଯିଏ କି ମୁଖାପିନ୍ଧି ପ୍ରଥମରୁ କଥକ ସାଜିଛି । ସିଏ ଜାଣିଛି ତା'ର ମୃତ୍ୟୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ । ମାତ୍ର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟହୀନ ଭାବରେ ବିଚାରକ ଏବଂ ପାରିଷଦ ବର୍ଗଙ୍କୁ ସେ କାହାଣୀ ଶୁଣାଇ ଚାଲିଛି । ସେ ଜାଣେ ତା'ର ଏଇ ମୂଲ୍ୟହୀନ କାହାଣୀକୁ କେନ୍ଦ୍ର କରି ଗଢ଼ିଉଠିଥିବା ଚରିତ୍ରମାନଙ୍କୁ ସେ ଆଣୁଛି । ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଉପନ୍ୟାସଟି 'ଚତୁର ବିନୋଦ' ଶୈଳୀରେ ପରିବେଷଣ କରାଯାଇଛି । ଏଥିରେ ମୂଳକାହାଣୀର ବର୍ଣ୍ଣନା ସହିତ ଶାଖା କାହାଣୀର ପାଠକୁ ଉପନ୍ୟାସ ପଢ଼ିବାରେ ଉତ୍ସୁକତା ଆଣି ଦେଇଛି । ମାତ୍ର ତେରଟି ପରିଚ୍ଛେଦକୁ ଭିତ୍ତିକରି ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଉପନ୍ୟାସଟି ତା'ର କଳେବରର ଠିଆ କରିଛି । ଏହି ତେରଗୋଟି ପରିଚ୍ଛେଦରେ ମୁଖାନାଚକୁ ନେଇ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ କାହାଣୀ ଗତିଶୀଳ କରିଅଛି । କଥାକାର ଗୋଟିଏ କାହାଣୀରୁ ଆଉ ଗୋଟିଏ କାହାଣୀକୁ ଅତି ସତର୍କ ଭାବରେ ଡେଇଁ ପଡ଼ିଛନ୍ତି । ଔପନ୍ୟାସିକ ଛଅଶହ ବର୍ଷର ଇତିହାସକୁ ଜୀବନ୍ୟାସ ଦେଲାବେଳେ ଯାଦୁଗଡ଼ ଓ ସେଠାକାର ଚରିତ୍ରମାନଙ୍କୁ କୌଣସି ପ୍ରକାର ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିନାହାନ୍ତି । "ମାତ୍ର ଏତେ ବର୍ଷ ପରେ ବି ଯାଦୁଗଡ଼ ଯେମିତି ଥିଲା ସେମିତି ଅଛି । କେଉଁଠି କିଛି ବଦଳିଯାଇନାହିଁ । ସେମିତି ସମୟ ସ୍ତବ୍ଧ । କାଳ ଗତିହୀନ, ଅବିଚଳ, ଟିକିଏ ବି ବଦଳିଯାଇ ନାହିଁ ଲୋକଙ୍କ ମାନସିକତା । ରାଜା ଯାଇ ମନ୍ତ୍ରୀ ଆସିଲେଣି । ରାଜତନ୍ତ୍ର ଯାଇ ଲୋକତନ୍ତ୍ର ଆସିଲାଣି । ମାତ୍ର କେଉଁଠି କିଛି ମୌଳିକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୋଇନାହିଁ । ଲୋକମାନେ ସେଇ ରାଜା-ରାଜୁଡ଼ା ଅମଳର ପାରମ୍ପରିକ ଭୟ ଓ ହୀନମନ୍ୟତା, ଚାପୁଲୁସି ଓ ଚଞ୍ଚଳତା, ଆଳସ୍ୟ ଓ ଅନ୍ଧବିଶ୍ୱସ୍ତତା ଦୁର୍ବିସହ ଜୀବନ ଘେନି ବଞ୍ଚିରହିଛନ୍ତି ଓ ବଞ୍ଚିରହିଥିବେ । କେବଳ କାହାଣୀର ଚରିତ୍ର ହେବାପାଇଁ, କାହାଣୀ ତିଆରି କରିବାପାଇଁ ନୁହେଁ ।"

'ଶୂନ୍ୟକାଳ' ଉପନ୍ୟାସକୁ କଥାକାଳ ଓ କଥନକାଳ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଆଲୋଚନା କଲେ ଆମେ ଦେଖିବା ଯେ ଝାଡ଼ଖଣ୍ଡର ଏକ ବିଚ୍ଛିନ୍ନାଞ୍ଚଳ ହେଉଛି ଯାଦୁଗଡ଼ ଏବଂ ରାଜରାଜୁଡ଼ା ଅମଳର ଯାଦୁଗଡ଼ ଏବଂ ତା'ର ଶାସକ ଓ ବଂଶାବଳୀ ପ୍ରଭୃତି ଏହି ଉପନ୍ୟାସରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ । ଦୀର୍ଘ ଛଅଶହ ବର୍ଷର ରାଜ ପରିବାରର ଚିତ୍ର କଥାକାର ଏଠାରେ ପ୍ରଦାନ କରୁଛନ୍ତି । ଛଅଶହ ବର୍ଷର କାହାଣୀ ଏବଂ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଘଟଣାଗୁଡ଼ିକୁ ସମନ୍ୱୟ କରି ଔପନ୍ୟାସିକ ୨୦୦୮ ମସିହାରେ କାହାଣୀର ପ୍ରଖ୍ୟାପନ କରୁଛନ୍ତି । ଔପନ୍ୟାସିକ ଯେଉଁ ସମୟର କଥା କହୁଛନ୍ତି ତାହା ହେଉଛି କଥାକାଳ । ଅର୍ଥାତ୍ ଛଅଶହ ବର୍ଷ ତଳର ଘଟଣା, ଯାଦୁଗଡ଼, ମୁଖାନାଚକୁ କେନ୍ଦ୍ର କରି ଗଢ଼ିଉଠିଥିବା କାହାଣୀ ହେଉଛି କଥାକାଳ । ଉକ୍ତ ଉପନ୍ୟାସରେ ବହୁ ଉପକାହାଣୀ ସଂଯୋଗ କରାଯାଇଥିବାର ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଅଛି ।

ଔପନ୍ୟାସିକ ଯେତେବେଳେ କାହାଣୀକୁ ତେରଟି ପରିଚ୍ଛେଦରେ ୧୨୦ ପୃଷ୍ଠାରେ ପ୍ରଖ୍ୟାପନ କରୁଛନ୍ତି, ସେତେବେଳେ ତାହା ଉପନ୍ୟାସ

ହୋଇଯାଉଛି ଏବଂ ଏହାକୁ ଆମେ ସେହି ଉପନ୍ୟାସର କଥନକାଳ ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରିପାରିବା । କଥାକାର ଏହି ଉପନ୍ୟାସର କାଳଖଣ୍ଡକୁ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ପରିଚ୍ଛେଦଭୁକ୍ତ କରିଛନ୍ତି । ସମୁଦାୟ ତେରଗୋଟି ପରିଚ୍ଛେଦକୁ ତେରଟି କାଳଖଣ୍ଡରେ ବିଭକ୍ତ କରିଛନ୍ତି ଔପନ୍ୟାସିକ । ପ୍ରତ୍ୟେକ କାଳଖଣ୍ଡରେ କେତୋଟି ଚରିତ୍ରକୁ ଭିତ୍ତିକରି ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ କାହାଣୀର ପରିକଳ୍ପନା କରିଛନ୍ତି । ଏହି ପରିକଳ୍ପିତ ତଥା ପରିବେଷିତ କାହାଣୀଗୁଡ଼ିକ ପରସ୍ପର ସହ ସଂଯୋଗ ସ୍ଥାପନ କରୁଛି । ପ୍ରଥମ କାଳଖଣ୍ଡରେ କଥାକାର ସତ୍ୟପ୍ରିୟ ମହାଳିକ ରାଜକୁମାର ଚନ୍ଦ୍ରଭାନୁ ପ୍ରସଙ୍ଗ, ଦ୍ୱିତୀୟ କାଳଖଣ୍ଡରେ ମୁଖାନାଚ ଓ ନଟବର କଥା, ତୃତୀୟ କାଳଖଣ୍ଡରେ ମକରଧ୍ୱଜ : ପ୍ରଥମ ରାତ୍ରି କାହାଣୀ, ଚତୁର୍ଥ କାଳଖଣ୍ଡରେ ମକରଧ୍ୱଜ : ଦ୍ୱିତୀୟ ରାତ୍ରିର କାହାଣୀ, ପଞ୍ଚମ କାଳଖଣ୍ଡରେ ଛେଳି, କୁକୁର ଓ ଦଣ୍ଡପାଣି କଥା, ଷଷ୍ଠ କାଳଖଣ୍ଡରେ କାଣ୍ଡରୁ ଓ ଭୂତନାଥ ଚରିତ୍ର, ସପ୍ତମ କାଳଖଣ୍ଡରେ କରିଆମୁଣ୍ଡା ଓ କୁଶବିନ୍ଧ ତ୍ୟାଗରାଜ ଉପାଖ୍ୟାନ, ଅଷ୍ଟମ କାଳଖଣ୍ଡରେ କବୁତର ଓ ହନୁମାନର କଟାମୁଣ୍ଡ, ନବମ କାଳଖଣ୍ଡରେ କେଶବତୀ ଦେବଦାସୀ, ରଜା ଓ ବ୍ରାହ୍ମଣ ପ୍ରସଙ୍ଗ, ଦଶମ କାଳଖଣ୍ଡରେ ଘାସିରାମ ଚଉକିଦାର ଏବଂ ତ୍ରୟୋଦଶ କାଳଖଣ୍ଡରେ ଜୋକ୍, ବଦ୍ରିପ୍ରସାଦର ମୃତ୍ୟୁଦଣ୍ଡ ଓ ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟ ପ୍ରଭୃତି କାହାଣୀ ଉପସ୍ଥାପନା କରିଛନ୍ତି ।

ସମଗ୍ର ଉପନ୍ୟାସର କଥାକାଳକୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କଲେ ଆମେ ଜାଣିପାରିବା ଯେ, ଏହାର ସମୟସୀମା ଛଅଶହ ବର୍ଷ ତଳର ଇତିହାସ ଏବଂ ଏହାର କଥନକାଳ ୨୦୦୦ ମସିହା । କାରଣ ଲେଖକ ଉପନ୍ୟାସର ମୁଖବନ୍ଧରେ ସୂଚନା ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ ୨୦୦୦ ମସିହାରେ 'ଚନ୍ଦ୍ରଭାଗା' ପତ୍ରିକା ପୂଜାସଂଖ୍ୟାରେ ଏହି ଉପନ୍ୟାସଟି ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ୨୦୦୮ ମସିହାରେ ଏହା ପୁସ୍ତକ ଆକାରରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇଛି ।

ଏକ ଭିନ୍ନ ଶୈଳୀରେ, ଭିନ୍ନ ଢଙ୍ଗରେ ଔପନ୍ୟାସିକ ଚରିତ୍ରମାନଙ୍କର ମନସ୍ତତ୍ତ୍ୱକୁ ଉନ୍ମୋଚନ କରିଛନ୍ତି । ଭାଷାବିନ୍ୟାସରେ ଚମତ୍କାରିତା ଏବଂ କାହାଣୀ ସଂରଚନା ତାଙ୍କୁ ସମସ୍ତଙ୍କ ଭିତରେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର କରି ଠିଆକରେଇଛି । କଥକର ମୁଖାପିନ୍ଧି ବଦ୍ରିପ୍ରସାଦ ଭୂମିକାରେ ଔପନ୍ୟାସିକ ନିଜେ ଛଅଶହ ବର୍ଷର ଇତିହାସ ଶୁଣାଇଛନ୍ତି ରାଜା ଓ ପାରିଷଦ ବର୍ଗଙ୍କୁ । ନିମ୍ନରେ 'ଶୂନ୍ୟକାଳ' ଉପନ୍ୟାସର କଥାକାଳ ଓ କଥନକାଳକୁ ଟେବୁଲ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ସୂଚିତ କରାଗଲା ।

କଥାକାଳ ବା ସମୟ	ଛଅଶହ ବର୍ଷ ତଳର ଅର୍ଥାତ୍ ୧୪୦୦ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦ
କଥନ କାଳ	୨୦୦୦ ମସିହା
ଉପନ୍ୟାସର ଅବଧି	୧୪୦୦ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦରୁ ୨୦୦୦ ମସିହା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ (୧୩ଟି ପରିଚ୍ଛେଦରେ ୧୩ଟି କାଳଖଣ୍ଡର କଥା କୁହାଯାଇଛି ।)
କଥାର ଅବଧି	କେତୋଟି ଘଣ୍ଟା
ସ୍ଥାନ	ଝାଡ଼ଖଣ୍ଡ ରାଜ୍ୟର ଏକ ଅଞ୍ଚଳ ଯାଦୁଗଡ଼
ଚରିତ୍ର	ପ୍ରଧାନ ଚରିତ୍ର : ବଦ୍ରିପ୍ରସାଦ,ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଚରିତ୍ର : ଚନ୍ଦ୍ରଭାନୁ, ନଟବର, ପ୍ରଫେସର ମକରଧ୍ୱଜ, କାଣ୍ଡୁର, ଭୂତନାଥ, ଦଣ୍ଡପାଣି, ମାରିଆ, କରିଆମୁଣ୍ଡା, ତ୍ୟାଗରାଜ, ବହୁରୂପୀ, କେଶବତୀ, ବୀରବଲ୍, ଭିକାରୀ ଚରଣ, ଘାସିରାମ, ଚୌକିଦାର, ବିଗ୍ରରକ, ପାରିଷଦ ବର୍ଗ

ସହାୟକ ଗ୍ରନ୍ଥସୂଚୀ :

୧. ଦାସ, ଡ଼. ରବୀନ୍ଦ୍ର କୁମାର : ପ୍ରାୟୋଗିକ ଉତ୍ତର ସଂରଚନାବାଦ ବନାମ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟ, ୨୦୧୧, ପ୍ରଥମ ସଂସ୍କରଣ ।

୨. ପଟ୍ଟନାୟକ, ଜିତେନ୍ଦ୍ର ନାରାୟଣ : ସାଂପ୍ରତିକ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ସମାଲୋଚକ ତତ୍ତ୍ୱ, ୨୦୧୫, ଦ୍ୱିତୀୟ ସଂସ୍କରଣ ।

୩. ମହାପାତ୍ର, ଡ଼. ଖଗେଶ୍ୱର : ସମାଲୋଚନାର ଦିଗ ଓ ଦିଗନ୍ତ, ୨୦୨୩, ତୃତୀୟ ସଂସ୍କରଣ ।

୪. ପଟ୍ଟନାୟକ, କଇଳାଶ : କଥାସହ କଥାବାର୍ତ୍ତା, ୨୦୨୨, ପ୍ରଥମ ସଂସ୍କରଣ ।

୫. ରଥ, ଡ଼. ସନ୍ତୋଷ କୁମାର : ଓଡ଼ିଆ ଉପନ୍ୟାସର ଶିଳ୍ପରୀତି : ଫକୀରମୋହନ, ୨୦୧୮, ଦ୍ୱିତୀୟ ସଂସ୍କରଣ ।

୬. ସାହୁ, ନାରାୟଣ : ଓଡ଼ିଆ ଉପନ୍ୟାସ ପରିଚିତି (ସଂ), ୨୦୨୨, ପ୍ରଥମ ସଂସ୍କରଣ ।